

בג א מ"י פט"ו מהל טוען
לכסה ו' טמט טעין א
טוע"ט מ"מ פ"י קמ"ה טע"ף
ג:
בד ב מ"י טס מ"ט הל' ו'
טמט טעין א טוע"ט
ח"מ פ"י ק"ל טע"ף א'
בד ב מ"י טס ו"ה טכסמט
בד ב מ"י טס ו"ה טכסמט
טס ט"ב:
בד ב מ"י טס פ"ד הל' ה'
ו"פ ד מהל' ג' ט"ל הלכה
ד' טמט טעין א טוע"ט
ח"מ פ"י טס טע"ף ג' ו"ה'
טמט טע"ף ג' ו"פ טע"ף ד'

רבינו גרשום

הדרא ארעא ויהדי פרי.
דאכל למפרע כיון דלא
מאן דנקט מנלא ותובליא
ולפי שהרקלין הם בבורין
כשרוצין ללקוט התמרים (6)
תובליא שהוא סל בראש עץ
ארוך ומבויחין הוא סגור
התמרים והתבואות אולם
כדי שלא יפלו התמרים
לארץ ויחבטו ויפחחו:
אי הכי, ליהכיב אהזיק
בקרקע תרחיץ שנין אמאי
לא אמרינן לא חציף אינשי
דאכל ארעא ולא יודיה ולא
מסלקינן ליה ומשני ארעא
עמיה ליה אחוי שטרך:

(6) פ"י בענין עקר תבליא.

ואי מעין ואמר פירות ירדתי בו'. פי' תחלה כי א"ל מאי בעית
בהאי ארעא אע"ג דבשעה שאכל היה צעל השדה יכול לעכב
ולא היה נאמן לומר לפירות הורדמני⁸ מיהו כיון שכבר אכלו זה צל
להוציא נאמן לומר לפירות ירדתי ואמ' מאי איריא משום דלא חציף
מיפוק ליה משום דתפיס מידי דהוה
אמטלטלין שאין עשויין להשאיל
ולהשכיר דאי אמר לקומין הן זידי
נאמן וי"ל דליטריך טעמא דלא חציף
אם לקטן והניח ברשות שאינו שלו
ללא תפיס בהן ואמ' כי לא אמר נמי
לפירות ירדתי אלא לזימני סהדי דאכל
ז' שנים כי הך דשמעתין היא נאמן
בטענתיה במיגו דאי בעי אמר לפירות
ירדתי לאו פירכא היא דאין זה מיגו
שהרי צל לתבוע גם הקרקע⁷ ודוקא
פירי דתרתי ענין הדרי אכל פירי
דשנה שלישיה לא הדרי דאי מהימנ
במאי דאמר שאכלה שלג ענין גם
הקרקע מהיה שלו:

אויזיל ואגדריה דריקלא פ"י לגדור
תמרים שעל הדקל גדגדירה
שייכא בתמרים ולא איירי בקנינית
הדקל דא"כ ה"ל לנמינר ואיקטליה
כדאמרנ' בפ' כל הנשבעין (שבושת דף
מו. וטס) ארי"ג האי מאן דנקיט כרנא
ואמר אוזיל ואיקטליה לדיקלא דפלגיא
כו' ונראה לר"י ולר"ס שם שחס היה
באל קלחון הדקל עתמו לא היה נאמן
דדוקא פירות הוא דעבדי אינשי
דמונזי אכל דקל אין דרך בני אדם
למכור לקח מדע דאמרנ' בפ' החובל
(ב"ק דף ק"ף. וטס) שורי הרגת נטיעותי
קצלת אחת אמרת לי להרגו אחת
אמרת לי לקצץ פטור ופריך א"כ לא
שבתק מי לכל בניה וכו' משמע דאינו
נאמן במיגו דאי בעי אמר מכרת לי
קצץ: **א** חציף אינשי. לאו משום

דקאמר בפירכא אוזיל ואגדריה קאמר דלא חציף דאפילו ליקט
בזנעא נמי שייך לא חציף אינשי אם לא שלקחם דרך גניבה:

אי הכי אפי"ו ארעא נמי. למאי דפרישית לעיל דאינו נאמן אלא
בפירות שלקט כבר אכל מכאן ואילן אינו נאמן אפילו בפירות
אע"ג דשטרט (ט) בפירי לא בעדי אינשי זריך לפרש אפילו ארעא אם
הוא טוען שהקרקע שלו שלקחה לא יחזיר פירות שכבר אכל אכל
קרקע פשיטא שחזיר דאינו נאמן להבא: **ד** דיי"ן נכבא דר' אבא. לא
אקרקע קאי דפשיטא שמחזיר הקרקע אחר שאין לו שנים עדים¹¹ אלא
השתא נמי אפירי מסיק וסבר השתא כאלו חד סהדא לאורועי למחזיק
קמאי על הפירות שאכל ואינו יכול לכפור ולימא לא אכלתי וכאלו צל
לחייבו שבועה על הפירות אם יכפור ויאמר לא אכלתי ואע"פ שמעיד
שהחזיק בה ג' שנים כיון דאין אחר עמו הרי כאלו אינו מעיד על
החזקה אלא נעשה עד אחד לתבועו פירות הכי ס' ד' וטועה עד דאמר¹⁰
אזי

אי ליכא סהדי דאכלניהו לפירי אלא בהודאת פיו והוא טוען דזנעמיה מינך
רציה בשטר ולא עדי חזקה הדרא למרה וחייב שבועת היסט על הפירות דזנעמיהו מיניה דמיגו דמאי
כגון עייל כורא ואפיק טפי מכורא דבהכי הוה חזקה כדלקמן [ו.]. כי אמר אכלתי טובא ודידי אכלתי מה לי לשקר במקום עדים
שאין ידוע אם לקח קרקע זו מבעליה אם לא אלא לפי שאבד שטרט בטרך ג' שנים מפסיד ולא דמי להא דאזי ורצא דפליגי עליה דרב
סהדא לעיל (ט"ז) דהתם כיון דאיתבירא מילתא דרב אידי קרוב טפי הרי נודע שאין לו חלק בקרקע ופירות שאכל שלא כדון אכל ואפי' בהודאת
פיו ליחייב: **אמר רב זביד אי טוען בו'.** מילתא באפי נפשה היא. והכי קאמר אם מתחילה כשטענו בעל הקרקע מאי בעית בהאי ארעא אילו
לא השיב לו מינך זנעמיהו אלא לפירות ירדתי כדון אריס למחנה שלישי ולרביע או שמכרת לי פירות עד עשר שנים: **נאמן.** במה שאכל
למפרע ובשבועת היסט דזנעמיהו מיניה ואע"ג דאיכא סהדי דאכלניהו לפירי ושארין הקרקע קמו לו דלא חציף אינשי למיחא לארעא דחבריה
ולמיכל פירי דחבריה בהנס דמפרש ואזיל. ומיהו מכאן ולהבא לא יאכל בלא עדים ושטר שקנה הפירות דא"כ כל אדם ירד לקרקע חבירו
ויאכל פירותיו ויאמר לפירות ירדתי מאחר שלא נחוש לערערו של בעל הקרקע: **מגלא וטובלא.** כלי גודרי תמרים המגל לגדור ותובליא חבל
לעלות דקל מרוב זבוח. וי"מ טובלא סל לקבל פירות: **ואמר.** בפנינו: **אויזיל ואגדריה לדיקלא דפלגיא.** כלומר לאלותו דין של נכבא דר' אבא. ולא לנודע מד' אבא
ושבקינ ליה ב"ד ללקט הפירות בלא עדים ושטר אחרי שאין ידוע שהבעלים מוחין בדבר קודם לקיטתה ואם אחת חבירה וטען להד"מ אחר שליטק
האילן לית עליה אלא שבועת היסט אכל מקמי דליגדריה אחא מריה דדיקלא ואמר להד"מ לא מהימנ מלקט עד דמייתי רציה. ודוקא בשטען
מתחילה לפירות ירדתי נאמן במה שאכל כבר אכל אם מתחלה טען מינך זנעמיהו ואח"כ טען לפירות ירדתי שמכחש דבריו הראשונים אינו
טוען וחזר וטוען: **אי הכי אפי' ארעא נמי.** כי טען דזנעמיהו מינך ליהמנוהו בלא עדי חזקה דלא חציף אינשי למיחא בארעא ללא דידיה
היא ולמיכל בשבועתה: **פירי נמי.** ינמא אחוי שטרך: **היינו נכבא דר' אבא.** דין זה דומה לאותו דין של נכבא דר' אבא. ולא לנודע מד' אבא
היו זריכין דמילתא דפשיטא היא שישלם הקרקע אחרי שאין לו שני עדים ודומיא בעלמא דמדינא אוחו. אי נמי לכך היו מדמינן האי דינא לנכסא
דרי' אבא כי היכי דלהדר פירי עם ארעא דהוי כמי שיש עדים דאכל פירות דלא עדים לא מהדרי פירות דלעיל דרב נאמן אלא קרקע אחד:

כיון דאורי אודי: (6) זה אומר של אבותי וזה
אומר של אבותי היא אייתי סהדי דאבהתיה
הוא והאי אייתי סהדי דאכל שני חזקה אמר
רב חסדא (7) מה לו לשקר אי בעי א"ל מינך
זנעמיהו ואכלתיה שני חזקה אבי ורצא לא
סבירא להו הא דרב חסדא מה לי לשקר
במקום עדים לא אמרינן הוהו דאמר ליה
לחבריה מאי בעית בהאי ארעא אמר ליה
מינך זנעמיהו ואכלתיה שני חזקה אול אייתי סהדי
דאכלה תרתי שני (8) אמר רב נחמן אהדרא
ארעא והדרי פירי אמר רב זביד דאם טען
ואמר לפירות ירדתי נאמן לאו מי (9) אמר רב
יהודה (10) האי מאן דנקיט מנלא ותובליא (11)
ואמר אוזיל ואגדריה דריקלא דפלגיא דזנעמיהו
ניהלי מהימנ (12) (אלמא) לא חציף אינשי דגזר
דיקלא דלאו דליה הכא נמי לא חציף אינשי
למיכל פירי דלאו דליה אי הכי ארעא נמי
ארעא אמרינן ליה אחוי שטרך אי הכי פירי
נמי שמרא לפירי לא עבדי אינשי הוהו
דאמר (13) לחבריה מאי בעית בהאי ארעא א"ל
מינך זנעמיהו ואכלתיה שני חזקה אייתי חד
סהדא דאכלה תלת שני סבור רבנן קמיה
דאביי למימר היינו נכבא דרבי אבא
דידהווא גברא דחטף נכבא מחבריה אתא
לקמיה דרבי אמי הוה יתיב ר' אבא קמיה
אייתי חד סהדא דמיחטף חטפא מיניה אמר
ליה אין חטפי ודידי חטפי אמר רבי אמי
היכי

עדות (14) וזות אבות מינך זנעמיהו ואכלתיה שני חזקה הלכך מיגו
דמאי טעין הכי ויזכה בטענה זו והוא לא חשש לטעון כי טעין נמי
של אבותיו אע"ג דמכחיש להו לעדים מהימנ: **מה לי לשקר**
במקום עדים לא אמרינן. כלומר כל טענה שאדם טוען כגון זה
שאמר של אבותי ומהי רוצה לקיימה על מה לי לשקר וטועה זו
מכחשת עדים כי הכא לא מהימנינן ליה שארי העדים מעידים
שטענתו שקר והיאך תקיימנה על ידי מה לי לשקר הלך ודאי
משקר הוא וחזקה השלג שנים אינה כלום הדורא לה חזקה
שאין עמה טענה והכי הלכתא: **אויזיל ואגדריה** דריקלא דפלגיא
שני. ועדיין היה מחזר לבקש עדות של מה לי לשקר וטועה זו
אמר רב נחמן הדרא ארעא. דבמרתין שנין לא הוה חזקה:
והדרי פירי. של ז' השנים שאכל שלא כדון דהא לא טעין מעיקרא
אריס הייתי ולפירות ירדתי דמהימנינן ליה כדלקמן דשטרט לפירי
לא בעדי אינשי. והני מילי דאיכא סהדי דאכלניהו לפירי (א) אכל
ליה

דעדות (15) וזות אבות מינך זנעמיהו ואכלתיה שני חזקה הלכך מיגו
דמאי טעין הכי ויזכה בטענה זו והוא לא חשש לטעון כי טעין נמי
של אבותיו אע"ג דמכחיש להו לעדים מהימנ: **מה לי לשקר**
במקום עדים לא אמרינן. כלומר כל טענה שאדם טוען כגון זה
שאמר של אבותי ומהי רוצה לקיימה על מה לי לשקר וטועה זו
מכחשת עדים כי הכא לא מהימנינן ליה שארי העדים מעידים
שטענתו שקר והיאך תקיימנה על ידי מה לי לשקר הלך ודאי
משקר הוא וחזקה השלג שנים אינה כלום הדורא לה חזקה
שאין עמה טענה והכי הלכתא: **אויזיל ואגדריה** דריקלא דפלגיא
שני. ועדיין היה מחזר לבקש עדות של מה לי לשקר וטועה זו
אמר רב נחמן הדרא ארעא. דבמרתין שנין לא הוה חזקה:
והדרי פירי. של ז' השנים שאכל שלא כדון דהא לא טעין מעיקרא
אריס הייתי ולפירות ירדתי דמהימנינן ליה כדלקמן דשטרט לפירי
לא בעדי אינשי. והני מילי דאיכא סהדי דאכלניהו לפירי (א) אכל
ליה

(א) לעיל דף ג"ה. ט' נאמן
ו"ט"ו. (א) נאמן טע"ו. (ד) לקמן
דף לו. (א) נאמן טע"ו. (א) נאמן
דבריו דר' אבא כדכתיב אלמא
טעמינן דף קט"ה. טע"ו. נאמן.
מאי טעמא לא חציף וכו'
וכ"כ דר' אלעזר עדי בשבועת
פ"ו דף ע"ד. (1) שבועת דף
ל"ב. ודף מ"ג. (1) מחזר לעיל.
(ח) ע"כ שייך נאמן.

הגהות הב"ח

(א) נמי ותובלי ביריה
ואמר: (ג) שם דאמר
ליה למכרה: (א) דרשב"ם
ד"ה ויח ספירט וכו' ואזי
ליורישו והוא טע"ו ראו
ליוריש: (1) ד"ה חזקת רב
תקדף וכו' עדות זכות ל"ל
ומיחא זכות ממקן: (ב) חזק
ד"ה ז' הכי וכו' שטרט
לפירי וכו' אפי' ארעא אפי'
למה הוה: (1) ד"ה היעו וכו'
דאמר להו אפי' וכו':

הגהות חו"י

(א) נ"ב לפי פירושו ר"ל
דקט עדים כמה אכל:
(ב) נ"ב לפי זה היה נאמן
עדים וטען קמיה ממך
ועדיין לא החזיק ג"כ לא
משלם פרי משיכ' לטעם
שבועת המנע' הוה טע"ט
קמיה קמיה ט"ו וטע"ט כ"ס:

מוסף רש"י

זה אומר של אבותי. הרי
הקרקע והרי עלי (ועי' א'
ל"ה). מה לו לשקר. למה
המחזיק במאי דעונו של
אבותיו ויזכה מהם אז בעי
אמר כי ויחלק כהאי מינו
המהימנן ליה (ט"ו). מה
לי לשקר במקום עדים.
כלומר ע"י האי מינו מה
לי לשקר לא זכה בקרקע.
שהרי עדים ממחזיקים את
דבריו שאומרים של אבותיו
דאזי הוה און החזקה אית
לוטם שהרי אין עמה טענה
כי אם טענת שקר (ט"ו).
והדרי פירי. שם שמי שנים
(ועי' כ"ט). נכבא. חמית
ספך מוחך. לשון נפשות (ט'
הפסל ספך מוח' שבועות
(כ"ג). חטפי ודידי חטפי.
על חטפתי. שאתם גולתו
ממני (ט"ו).

מוסף תוספות

א. [ד] בחזקת בעלים
עומד. יע"ב. ב. [ד] נאמן
וכי אמרינן מיגו להאמינו
בפירי דאכיל. אע"ג דלא
מחימנן בגופה דקרקע.
[ד] דלא דלא מהימנינן ליה
בגופה דקרקע וכו'. ומשום
דריעא טענתה דאמרינן
ליה אחוי שטרך וכו'. ולכן
לענין פירי כיון דאיכא מיגו
מהימנן איצ"ג דריעא
טענתיה. טעמינן כמט טעיה
לא נודע למי. ועי' נמי.
ג. [ו] ליכא למימר מה לי
לשקר שהרי להנאת עצמו
ורצה לשקר. נמי.
ד. ואפי' כשאכל בעדים.
ואמאי אמרינן דהדרא
ארעא והדרא פירי. יע"ב.
ה. דהא אית למפרע עדי
אבות ולא שריי ברי נמי
שבועה דעד אחד. שאין
נשבעין על הקרקעות
שבועה דאורייתא. טס.

חזקת הבתים פרק שלישי בבא בתרא

לי צידק והלא אומר אין לך צדיק אלא חמשים וחמשים איני יודע מתוך שאינו יכול לישבע משלם והיינו כר' אבא ומיהו איכא למימר דר"ג דמוקד ומתני' כר"מ ומוטע שפירש ר' אבא¹ הוא סבר כר' יוסי אבל עוד קשה דבשעמתי' משמע דהלכתא כר' אבא מדקאמרין סבור רבנן קמיה דלבי' למימר דהיינו נסכא דר' אבא וקאמר נמי אלא אי דמיא לרבי אבא כו' וצ"מ ק"ל כרז נחמן צדיני ועוד תימה דהתם גבי יתומים מן היתומים קאמרי רב ושמואל דאס מת לזה בחיי מלוה כבר נתחייב מלוה לנני לזה שבעה ואין אדם מוריש שבעה לנניו ומתוך שאין המוצעין יכולין לישבע פטור הנתבע ור"א פליג עליה (שם מת.) וקאמר יורשין נשבעין שבעת יורשים ונוטלין והיינו כרזי אבא דמתוך שאינו יכול לישבע או תובע או הנתבע משלם הנתבע ומסיק התם דעבד כרז ושמואל עבד דעבד כרזי אלעזר עבד ומפרש ר"מ דרז נחמן שפיר סבר כר' אבא בנסכא ובמנהגי ש"י צידק ור"ל אין לך צדיק אלא חמשים וחמשים איני יודע ודוקא בשניהם שהודין פסיק רב נחמן כר' יוסי דלמר יתלוך ומסי אבא בשניהם שהודין מורה לר"ג דהלכה כרזי יוסי וטעמא משום דקנסין שכנגדו לפי שהוא חשוד הלכך מפסיד החאי אבל בעלמא מחויב שבעה ואינו יכול לישבע משלם² והא דקאמר התם דרזמינו שבאי ר' אבא לאו למימר דר' אבא סבר לה כר"מ אלא דדייק כיון דר' אבא בעלמא סבר דמתוך שאינו יכול לישבע משלם אית לן למימר דהוא מפרש מילמיה דר"מ דחורה שבעה למחויב לה והלכה כר"ג בשניהם שהודין³ וכר' אבא בנסכא ודוקא ביתומים מסקינן דעבד כרז ושמואל עבד דעבד כר"א עבד כדאמר רבז דלא להוסיף עליה⁴ אבל אין לפרש⁵ טעמא דרב נחמן דלמר יתלוך משום דר' אבא דכיון דשניהם שהודים ה"ל כאלו תרוייבו מחויבים שבעה ואין יכולין והלכך כל אחד מפסיד חאי ורזי אבא סבר כיון דעיקר שבעה על הנתבע ואין יכול לישבע משלם הכל דא"כ ר' אבא ורב נחמן מנא קברי שפיר כרז ושמואל ביתומים מן היתומים כי מת לזה בחיי מלוה ומפסידין בני מלוה כיון דאין יכולין לישבע ואין נוטלין כמו שהפסיד שכנגדו חשוד על השבעה החאי שאינו נוטל כשהוא חשוד וצ"ל כל הנשבעין (שבעות 97 מ.) משמע כל הסוגיא דרב ושמואל פליגי אדרב נחמן ואדרבי אבא⁶ וע"כ צ"ל דלרבי אבא וכן לרב נחמן מתוך שאינו יכול לישבע אפילו התובע משלם הנתבע דפרטי':

א. דהשואל מוס' שבעת

ב. דהשואל מוס' שבעת

ג. דהשואל מוס' שבעת

ד. דהשואל מוס' שבעת

ה. דהשואל מוס' שבעת

ו. דהשואל מוס' שבעת

ז. דהשואל מוס' שבעת

ח. דהשואל מוס' שבעת

ט. דהשואל מוס' שבעת

י. דהשואל מוס' שבעת

יא. דהשואל מוס' שבעת

יב. דהשואל מוס' שבעת

יג. דהשואל מוס' שבעת

יד. דהשואל מוס' שבעת

טו. דהשואל מוס' שבעת

טז. דהשואל מוס' שבעת

יז. דהשואל מוס' שבעת

יח. דהשואל מוס' שבעת

יט. דהשואל מוס' שבעת

כ. דהשואל מוס' שבעת

כא. דהשואל מוס' שבעת

כב. דהשואל מוס' שבעת

כג. דהשואל מוס' שבעת

כד. דהשואל מוס' שבעת

כה. דהשואל מוס' שבעת

כו. דהשואל מוס' שבעת

כז. דהשואל מוס' שבעת

כח. דהשואל מוס' שבעת

כט. דהשואל מוס' שבעת

ל. דהשואל מוס' שבעת

לא. דהשואל מוס' שבעת

לב. דהשואל מוס' שבעת

לג. דהשואל מוס' שבעת

לד. דהשואל מוס' שבעת

לה. דהשואל מוס' שבעת

לו. דהשואל מוס' שבעת

לז. דהשואל מוס' שבעת

לח. דהשואל מוס' שבעת

לט. דהשואל מוס' שבעת

לך. דהשואל מוס' שבעת

לץ. דהשואל מוס' שבעת

למ. דהשואל מוס' שבעת

לנ. דהשואל מוס' שבעת

לו. דהשואל מוס' שבעת

לז. דהשואל מוס' שבעת

לח. דהשואל מוס' שבעת

לט. דהשואל מוס' שבעת

לך. דהשואל מוס' שבעת

לץ. דהשואל מוס' שבעת

למ. דהשואל מוס' שבעת

לנ. דהשואל מוס' שבעת

לו. דהשואל מוס' שבעת

לז. דהשואל מוס' שבעת

לח. דהשואל מוס' שבעת

לט. דהשואל מוס' שבעת

לך. דהשואל מוס' שבעת

לץ. דהשואל מוס' שבעת

למ. דהשואל מוס' שבעת

לנ. דהשואל מוס' שבעת

ההוא ארבא דהווי מניצו עלה בי תרי האי אמר דידי היא והאי אמר דידי היא אתא חד מניניהו לבי דינא ואמר תיפסוה⁶ ארמיתיינא שהדי דידי היא תפסינן או לא תפסינן רב הווא אמר תפסינן רב יהודה אמר לא תפסינן אול ולא אשכח שהדי אמר להו אפקוה וכל דאלין בבר מפקינן או לא מפקינן רב יהודה אמר בלא מפקינן רב פפא אמר מפקינן והלכתא לא תפסינן והיכא דתפס לא מפקינן: זה אומר של אבותי וזה אומר של אבותי⁶ אמר רב נחמן: כל דאלין גבר ומאי שנא⁷ משני שמרות היוצאין ביום אחד רב

לא זה ולא זה סבירא לרב ושמואל חזרה שבעה לנניו ואין כאן לא שבעה ולא פירעון ור"א פליג עלייהו (שם מת.) ואמר יורשין נשבעין שבעת יורשים ונוטלין דלא ס"ל לרבז ושמואל ואמרי' התם (שם): האי דיינא דעבד כר"א עבד דעבד כרז ושמואל עבד אפ"ה הלכתא כר' אבא ולא כרז ושמואל דאמרין התם רבז דלא להוסיף עלה עשו תקנה שלא להוסיף על דברי רב ושמואל ללמוד מדין זה דיתומים מן היתומים דייני ולומר חזרה שבעה לנניו דבדין זה לצדו דיתומים מן היתומים הוא דקי"ל כרז ושמואל דדיעבד משום תקנת יתומים בני ליה דחסין עלייהו שלא ליפרע מהן בלא שבעה מעלייתא אבל בשאר דינין קי"ל כר' אבא דהמחויב שבעה ואינו יכול לישבע משלם וגם ר"ח פסק להלכתא כרזי אבא: ארבא. ספיהה שבעת: האי אמר דידי הוא נוי. ולא זה ולא זה מוחזקין זה מדלא רמי עלה ממחמתיה דשנים אוחזין בטעלית⁸ (שם מת.) שזה נוטל עד מקום שידו מוגעת וזה נוטל עד מקום שידו מגעת ולא אמרינן כל דאלין גבר. כן פיר"ח: טיפסוה. פן ימכרה אבל חזקה שהחזיק זה אחר ששערי זה עליה אינה כלום דאין סהדי שצורת חטיפה בזה לידו: ספסינן או לא ספסינן. מי לימא דתפסי לה ב"ד דהא אי לא משכח סהדי דהרינן ומפסקין לה דמעיקרא ולא הפסיד בעל הספיהה בתפסיסת ב"ד כלום או דלמא לא תפסינן דלמא לא משכח סהדי ולא הדינן ומפסקין לה כלקמן וממלא שהפסיד בעל הספיהה על ידינו דאי הוה שזקנין לה דלמא הוה אלין וגבר בעל הספיהה וממלא וזכה בשלו. כן נ"ל טעם השאלה: רב הווא אומר ספסינן ס"ל כרז פפא דלמר מפסקין. רב יהודה אומר לא תפסינן משום דס"ל לא מפסקין בקלקמיה והלכך לא תפסינן דשמה זה אין לו עדים ושקרן הוא ומכל וכל רואה להפסיד את חבירו דמאחר דתפסי' יודע הוא דמו לא מפסקין: א"ל אפקוה. וכגון דאיתרמי מילתא דתפסינן לה כרז הווא אי נמי שאמרו שניהם ל"ב דלתפסיה דבריה הכל: ועל דאלין גבר. בין צרואין בין בכח כמו שפסק רב נחמן לפנינו כל דאלין גבר: לא מפסקין. דמאחר שבה ממוין ישראל ביד ב"ד אינן ראין להפסקיהו אלא מעבדין אוחזי ממוין עד שיעדו למי ישיבו: מפסקין. עינן שמשאלוהו מתחלה שלדעת כן תפסוהו שאם לא יביא עדים יחזירוהו וכל דאלין גבר: והלכתא לא תפסינן והיכא דתפסינן לא מפסקין. כרז יהודה: זה אומר של אבותי וזה אומר של אבותי. בין בספיהה בין בקרקע ואין עדות וחזקה לזה יותר מזה: ומשני שטרוס היוצאין. לפנינו על שדה אחת של ראוון שכבש שטר מתנה לשמעון ושטר מתנה לנוי ושניהם ביום אחד וממלא שאין זה מוחזק יותר מזה כלא ואפ"ה נתברר ששמעון בשחר ולוי אחריז בערב אין הקדמה

א. דהשואל מוס' שבעת

ב. דהשואל מוס' שבעת

ג. דהשואל מוס' שבעת

ד. דהשואל מוס' שבעת

ה. דהשואל מוס' שבעת

ו. דהשואל מוס' שבעת

ז. דהשואל מוס' שבעת

ח. דהשואל מוס' שבעת

ט. דהשואל מוס' שבעת

י. דהשואל מוס' שבעת

יא. דהשואל מוס' שבעת

יב. דהשואל מוס' שבעת

יג. דהשואל מוס' שבעת

יד. דהשואל מוס' שבעת

טו. דהשואל מוס' שבעת

טז. דהשואל מוס' שבעת

יז. דהשואל מוס' שבעת

יח. דהשואל מוס' שבעת

יט. דהשואל מוס' שבעת

כ. דהשואל מוס' שבעת

כא. דהשואל מוס' שבעת

כב. דהשואל מוס' שבעת

כג. דהשואל מוס' שבעת

כד. דהשואל מוס' שבעת

כה. דהשואל מוס' שבעת

כו. דהשואל מוס' שבעת

כז. דהשואל מוס' שבעת

כח. דהשואל מוס' שבעת

כט. דהשואל מוס' שבעת

ל. דהשואל מוס' שבעת

